

Delavecizhajavsa drug po-
tak z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto D 10.—, za pol leta
D 5.—, za četrt leta D 2.50
Posamezna številka 25 p
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Pošiljajte nauredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica šte. 6. II. nadstr.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po 25 para, pri trikrat-
ni po 23 para, pri šest-
kratni po 21 p, pri celo-
letnih objavah po 20 p
za vsakokrat. — Za razno
izjave itd. stane mmvrstico
25 para. Reklam. so pošta
nine proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Pozdrav delegatom in gostom strokov. kongresa za Slovenijo v Ljubljani.

V težkih, resnih časih se zbira zastop-
stvo našega proletariata na drugi stro-
kovni kongres po preobratu.

V hudih bojih proti kapitalizmu, bur-
žoaziji in delavskimi nasprotniki sploh, so
stale naše organizacije.

Ta strokovni kongres pa je mejnik v
našem strokovnem gibanju.

Naše mlade, a vendar močne stro-
kovne organizacije so v tej dobi nasprotij
in sovraštva opravile mnogo socialnega
dela. Vsi se zavedamo tega. Zato bomo
na kongresu resno in stvarno razmotri-
vali glede našega razredno socialnega in
kulturnega dela ter glede preosnove in
utrditve notranosti naših organizacij, ka-
kor tudi glede odnošajev do drugih brat-
skih organizacij v državi. Postaviti si ho-
čemo temelj na trdna tla, da bo naša stav-
ba močna ter da bo kljubovala vsem vi-
harjem in napadom, pa naj pridejo od ka-
tere koli strani.

V težkem času kapitalističnega izko-
riščanja se snide zastopstvo našega de-
lavstva, ki se ga udeležijo tudi zastopniki
bratskih organizacij, ki vse iskreno po-
zdravljamo v svoji sredi, ker vemo, da s
podanimi rokami premagamo vse krivice.

Sprejemamo vas z bratsko ljubezni-
jo, ker se hočemo borovati z vami za
osvoboditev proletariata, za čemer stre-
mite vi in mi.

V tem smislu vam prinašamo, dele-
gati in vam bratski gostje, najiskrenejše
pozdrave.

Strokovni kongres

se bo vršil dne 25. in 26. marca 1922. v
Ljubljani v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob 9. uri dopoldne

Dnevni red:

1. Otvoritev kongresa.
2. Verifikacija mandatov.
3. Tajniško in blagajniško poročilo.
4. Poročilo kontrole.
5. Ekonomski položaj delavstva in
naša industrija.
6. Tarifna politika.
7. Organizacija in zedinjenje strok.
organizacij v Jugoslaviji.
8. Prispevki Strokovni komisiji in
organizacijam.
9. Poslovnik Strokovne komisije in
stavkovni pravilnik.
10. Socialna zakonodaja.
11. Delavski dom.
12. Volitev Strokovne komisije.
13. Raznoterosti.

Strokovno tajništvo

J. P.:

Za strokovni kongres.

Dve in pol leti je minulo odkar se je
vršil zadnji kongres, ki je sprejel jako le-
pa načela, katerih pa se marsikateri ni
držal. V prvi vrsti moram pripomniti, da
se ravno pri višji inštanci niso vedno dr-
žali sklepi, kako naj jih pa potem izvršuje
članstvo. Kolikokrat smo zahtevali govor-
niško šolo, strokovno šolo itd., a vse to
se ni izpolnilo. Vedno smo naleteli na od-
por. In zakaj? Zato, ker je bil pokret pre-
več odvisen od posameznikov, ki so to
preprečili. Ko bi bilo dotičnim le malo za-
povzdigo proletariata, potem bi se gotovo
ne igrali tako, kakor so se. Uverjen sem
tudi, da ne bi prišlo do razkola, če bi bili
gotovi ljudje bolj na mestu. Prevladovalo
je preveč osebno koristolovstvo. Ker pa
smo videli to ravnanje, ki se je izvrševa-
lo na škodo proletariata, povemo odkrito
vsem kakršnimkoli koristolovcem, da bo-
mo preuredili strokovni pokret tako, da
bo v korist proletariata. Zatorej je naša
dolžnost, da razmotrivamo, kako si bo-
mo začrtali pot po kateri bomo hodili.
Kapital si je zbral pravo pot in ta pot je:
kapitalisti ne poznajo razločka med vero,
njih ne razkrajajo versko prepričanje, pa
tudi narodnost ne. Vsi so v »Zvezi indu-
strijev«, Slovenci, Nemci, Hrvati, Čehi
itd. — vsi so enako zastopani. Zakaj bi pa
delavstvo ne šlo po tej poti? Tudi prole-
tariat si mora ustvariti enotno fronto pro-
ti kapitalu. Delo na tem polju je dolžnost
vseh, katerim je še količkaj za prole-
tariat.

Lepo so nam peli nekateri ob preob-
ratu, ko so bili revolucionarni in so po-
tem kar čez noč zlezli pod klop. Vedno
se nam je očitalo, da članstvo ni discipli-
nirano. Zakaj pa ni? Disciplinira mora pri-
ti od zgoraj. Ko bi bilo v prvi vrsti disci-
plinirano vodstvo, bi bilo tudi članstvo.
Če spi generalni štab, spi tudi armada.
Napredek zadnjih dveh let se najbolje ka-
že v tem, da nimamo v Ljubljani še de-
lavskega doma, ne čitalnic, ne knjižnic, ne
primernih prostorov, kjer bi se članstvo
shajalo itd. Po prevratu nam je dala bur-
žoazija na razpolago deželne dvorce za
kongrese, danes pa niti shoda ne moremo
več prirediti kadar bi ga hoteli, ker ne
dobimo prostora na razpolago. Ali je to
napredek? Vprašajmo se, v čem pa smo
napredovali! Jako težek, težek je odgo-
vor.

Po prevratu je bila edinost med na-
šim proletariatom in med intelektualci.
Danes pa vidimo le razkosanost med de-
lavstvom in med intelektualci. Bijejo se
hudi boji, kdo bo delavstvo nadvladal. Mi
pa stojimo na stališču, da delavstvo ne ra-
bi nadvlade, temveč resnega dela.

Naše strokovne organizacije ne sme-
jo biti od nikogar odvisne, same morajo

delati na to, da si svoj položaj izboljšajo,
da proletariatu res pomagajo v gnetnem
in socialnem oziru.

Zato je naša glavna naloga, da na
tem kongresu natančno presmotrimo po-
ložaj v katerem se nahajamo in da si bo-
dočo takuko priredimo tako, da bo v ko-
rist proletariata in da zatremo vsako
osebno koristolovstvo. — V slogi in delu
je moč.

F. SVETEK:

Naše bodoče delo.

(Pred kongresom.)

Strokovna komisija ali »Glavni de-
lavski savez« kakor jo bomo v bodoče
imenovali je ustvarjena za to, da tvori
vez med posameznimi organizacijami, da
jim daje moralne opore, ter da jih dušev-
no vodi k cilju, ki si ga je delavstvo za-
pisalo na svoje rdeče zastave.

Teh nalog se naša Strokovna komisi-
ja ni preveč zavedala, mnogokrat so bile
organizacije zlasti pri socialno političnih
vprašanjih prepuščene sebi in svoji uso-
di, kakor žoga na valovih.

Delal bi krivico posameznikom, če
bi jih dolžil lenarenja, zlasti tajništvo je
bilo premnogokrat še preveč vpreženo.

Glavna krivda je bila v tem, da je
tajništvo rešavalo posle, katere bi mora-
le rešiti posamezne organizacije v lastnem
delokrogu, tajništvo komisije bi pa mora-
lo posvetiti delo večjepoteznim vpraša-
njem.

Po domače bi najboljšo označil, če re-
čem, da se je delo vse preveč zgubljalo
v malenkosti.

Krivde za to moramo iskati v pre-
majhni delitvi dela in pomanjkanju orga-
nizatoričnih sposobnosti in to ne samo pri
komisiji temveč tudi pri posameznih or-
ganizacijah, ki so tajništvo izrabljale za
stvari, katere bi pri dobri volji prav lah-
ko same rešile.

Navajal ne bom posameznih sluča-
jev, ker bomo imeli priložnost to na kongre-
su, povedati hočem le to, kako naj po mo-
jem mnenju v bodoče delamo, da se na-
pakam, ki smo jih storili, v bodoče izog-
nemo.

Nova komisija bo morala pred vsem
gledati na to, da bodo posamezne orga-
nizacije v lastnem delokrogu dvignile du-
ševno obzorje svojih članov daleč preko
današnjih kramarsko sebičnih nazorov.

Solidarnost, ta temelj vsemu, kar nas
družijo, ne sme biti le lepo doneča navdu-
ševalna fraza, temveč mora postati meso
in kri.

Če hočemo, da se bo članstvo te be-
sede pravilno zavedalo, moramo skrbeti,
da bomo z izobraževalnim delom pre-
pregli vso Slovenijo do zadnje koč in ne
bomo smeli žita, mesto da ga posejemo,
hraniti v shrambah.

Ljudje s staroverskimi nazori pravijo, da izobrazba stane mnogo denarja, zahteva prevelikega aparata, mi pa moramo denar hraniti za »bolj« potrebne stvari.

Če vprašate takega »filozofa« kaj je od izobrazbe bolj potrebno, ti seveda ne bo vedel odgovoriti, ker kdor ne zna ceniti izobrazbe tudi ne ve načrta po katerem se bo delavno ljudstvo otreslo svojih pijavk.

Zakaj je mogoče, da 1% kapitalistov izžema 99% delavnega ljudstva? Zato, ker se ljudstvo ne združi k enotnemu nastopu proti kapitalistom, katere bi bilo najlažje premagati.

Kapitalist vedno in vedno znova iznajde kake nakane s katerimi uspava ljudi, ali pa izrabi njihovo nezavednost, da jih naščuva ene proti drugim.

To igro bomo prepričali le s tem, če bomo ljudstvo vodili k spoznanju resnice in bo takoj zmagovalo čim se zave svoje moči.

Za ta cilj pa ni škoda nobenih žrtv, da se ma čim prej približamo.

V splošnem je treba tudi povedati, da organizacija, ki bo dobro izobrazila svoje člane, bo vsled tega pridobivala vedno več novih in če bo dobila članov, bo dobila tudi prispevkov — sredstev.

Tudi gojitev prostovoljne **železne discipline** je važna naloga na kar bo morala komisija polagati veliko važnosti.

Že navaden pevski zbor mora poznati vsaj toliko discipline, da začno in nehajo vsi na enkrat, sicer je takoj harmonija, ki daje pesmi svoj čar, zgubljena, in mesto lepe pesmi slišimo popevko gostilniških kričočev.

Strokovne organizacije, ki imajo nalogo mnogokrat z več tisoč ljudmi nastopiti enotno za to ali ono stvar, igro takoj izgube, če vidi nasprotnik, da vleče vsak na svojo stran.

Za vzgojitev discipline je pa treba večletnega dela, če hočemo, da bo vsak na jasnem, da je potrebno in da mu bo prešlo to spoznanje v kri in možgane.

Pri sklepanju raznih sklepov se moramo vedno vprašati, če so izvedljivi, ko smo pa enkrat nekaj sklenili, pa ne smemo niti za las odnehati, če nočemo, da dobe člani mnenje, da je vse skupaj le igra za »špas«.

Tudi v tem oziru bo treba temeljite izpremembe.

Pot strokovnih organizacij vodi k socializaciji industrije.

Brez izobrazbe, solidarnosti in discipline se temu idealu ne bomo nikdar približali, zato greši vsakdo, ki vseh teh lastnosti ne pospešuje nad proletariatom in nad njegovo rešitvijo.

Sicer jih je v naših vrstah prav malo, ki bi vsega tega ne priznavali, a žalibog jih je tudi zelo malo, ki bi hoteli to ne samo priznavati, temveč tudi praktično in dosledno uvajati.

Lepe besede, lepi govori, lepi članki ne zadostujejo, treba bo — **dejanj** — in teh pričakujemo od nove Strokovne komisije.

AL. LESKOŠEK (Celje):

K strokovnemu kongresu.

Zopet bodo prišli skupaj zastopniki delavstva cele Slovenije, da bodo povedali svoje mnenje o sedanjih taktiki strokovnih organizacij. Povedali bodo kaj je bilo dobrega pri tem pa tudi kaj je bilo slabega.

Delegati bodo tvorili kongres, tega se mora vsak delegat zavedati. Kongres je najvišji forum organizacij, ki določi akcijo in taktiko za prihodnost. Naš kongres ima na dnevnem redu še več. Zedinjenje celokupnega proletariata Jugoslavije. Tega vprašanja se bo treba najbolj oklepati, kajti zedinjenje je nujno potrebno, če hočemo biti kos nalogam, ki nas čakajo.

Poleg ujedinitvenja bo potrebno tudi spojevanje nekaterih strokovnih organizacij zlasti v Sloveniji. Skušnje nas uče, da s sedanjim načinom organizacij po strokah ne moremo napredovati. N. pr. nekatere organizacije so z ozirom na stroko jako majhne, tako, da se jim komaj izplača nastaviti tajnika, ki je za organizacijo neobhoden instrument.

In če ga nastavi, ga ne more popolno zaposliti, a vendar ga mora plačati. Druga stroka ima zopet tako obširen delokrog, da en sam tajnik poslov ne more točno in vestno izvrševati. Zato predlagam:

1. kongres naj sklene spojitve (zružitve) manjših in sorodnih strok.

2. Spojito naj se sledeče organizacije v eno organizacijo: a) Osrednje društvo krojačev in brivcev; b) osrednje društvo lesnih delavcev in Unija stavbinskih delavcev; c) osrednje društvo živilskih delavcev z organizacijo tobačnih delavcev in natakarijev; d) osrednje društvo usnarjev z kemičnimi delavci.

3. Kongres naj določi že vnaprej, katero delavstvo spada tej ali oni organizaciji.

4. Glede discipline v akciji in taktiki naj sprejme kongres resolucijo okrožne strokovne konference.

5. List »Delavec« naj se poveča in naj izhaja tedensko.

6. Seje Strokovne komisije naj se vrše mesečno, po potrebi tudi večkrat. Sklepi se morajo objaviti v »Delavcu«.

7. Zastopstvo v Strokovno komisijo smejo dobiti le one organizacije, ki vedno točno obračunavajo.

8. O kongresu naj se vodi zapisnik, ki naj se tekom 3 tednov po kongresu izda v obliki brošure na vse organizacije.

IVAN KRUSIČ:

K strokovnemu kongresu.

Minulo je že precej časa, odkar se je vršil zadnji strokovni kongres. V kratkem pa se bodo zopet sestali delegati, da pregledajo dosedanje delovanje svoje vrhovne instance ter da si začrtajo smernice za bodoče delo.

Gibanje naših organizacij je bilo v dosedanjem času dokaj nestalno vsled premajhnega umevanja kritičnega položaja ter premajhnih finančnih sredstev, s katerimi razpolagajo organizacije. Treba bo, da se bo s temi vprašanji bavil kongres ter se prilagodil sedanjim razmeram tako, da nam bo res mogoče voditi pravi razredni boj ter vzbuditi v članstvu zavednost. Tozadevni referat je bil objavljen že v zadnji številki »Delavca«.

Prispevki naj bodo eno uro tedenskega zaslužka. Člani naj se zavedajo, da to ni atentat na njih žep, temveč nujna potreba za uspešne boje napram kapitalu. Če se hočemo uspešno bojevati moramo imeti orožje na razpolago, da nas ne najde kapital nepripravljen.

Dosedaj smo vodili naskakovalne boje, čakajo nas pa časi, ko bomo morali radi ali neradi sprejeti tudi obrambne boje, ki pa bodo mnogo hujši, ker bomo prisiljeni braniti to, kar smo si težko priborili.

Na dnevnem redu je tudi točka »Delavski dom«, s katero se bo moral kongres temeljito baviti. Že iz organizatoričnih ozirov samih, je jako slabo, da se morajo naše centrale potikati po privatnih prostorih, tako, da zunanji sodrugi, če pridejo v Ljubljano, iščejo centrale, ki so razkrojene po mestu. Kongres naj sklene, da naj člani poleg prispevkov prispevajo tedensko vnaprej določeno vsoto za skupni »Delavski dom«, v katerem naj imajo vse naše organizacije svoj sedež.

I. KAISER:

Disciplina.

Vsako združenje, vsaka organizacija, pa najsi bo potem strokovna, politična ali gospodarska, potrebuje discipline, to je edinstvi.

Disciplina ni morda kak privesek organizacijam, temveč je predpogoj za uspešno delo. Dosedaj je bila pri nas disciplina še skoraj nepoznana stvar. Saj je vsaka strokovna organizacija delala po svojem prepričanju in po svoji volji, dasi ravno imajo vse naše organizacije enotna pravila, ki dajejo organizacijam tudi enotno smer delovanja.

Povejmo odkrito, da se je v zadnjem času pojavila med nami prava nediscipliniranost, da smo priznavali organizacije le še s tem, da smo plačevali prispevke in se opirali na nje v mejnih gibanjih. Ta nedisciplina je pojav breznačelnega delovanja, nadalje pa tudi posledica prerahljivosti med strokovno komisijo in osrednjimi društvi ter osrednjimi društvi in podružnicami.

Nedisciplina je nadalje, da se ustanovljajo odbori, katerih delovanje in ustanovitve ni odobrilo osrednje društvo odnosno strokovna komisija.

Priznajmo tudi, da je članstvo naših organizacij nedisciplinirano, ker je nedisciplinirano vodstvo. Vse to vodi do desorganizacije. Strokovni kongres bo moral tudi tu napraviti temeljito remediuro.

Strokovna komisija bo predložila kongresu poslovnik strokovne komisije in stavkovni pravilnik, toda ne zato, da bo imela poslovnik in bo nedisciplina cvetela tako kot danes, stavkovnega pravilnika ne bo predložila zato, da se bodo divje stavke vršile na odgovornost organizacij in brez vednosti istih, kakor se to dogaja danes.

Strokovni kongres bo prinesel vse, kakor dobre smernice za bodoče delo, napravil bo dobre sklepe. Toda s samimi sklepi ne bomo okrepili naših organizacij, temveč še le strogo izvrševanje teh sklepov in striktno delovanje po istih, bo rodilo dobre sadove. S tem se bo uvedla disciplina.

Kongresov ne sklicujemo, da okrtamo tega ali onega, ne samo zato, da dosedanje delo kritiziramo, temveč kongrese sklicujemo zato, da popravimo kar smo zagrešili in da voz, ki je zašel s prave poti zopet spravimo na pot. Do kongresa pa nekoliko premišljajmo ali je strokovnim organizacijam disciplina potrebna ali ne.

Socialna kronika.

Iz inozemskih strokovnih pokretov. Strokovna zveza češkoslovaških strokovnih organizacij, ki je imela koncem 1920. 822561 članov, ki so v 53 strokovnih zvezah, je imela koncem januarja t. l. svoj kongres. Na kongresu je bilo tudi vprašanje — Amsterdam ali Moskva. Pri glasovanju

vanju so zmagali pripadniki amsterdamske internacionale. Vsekakor je bilo dve petine glasov za moskovsko internacionalo, kar je vzrok koalicijska politika češkoslovaške socialdemokratske stranke, kar je seveda čutili tudi v strokovnem pokretu. Kljub temu pa je ostal strokovni pokret enoten. Rezervni sklad vseli strokovnih organizacij se je dvignil od 11 milijonov na 30 milijonov č. kron.

Strokovna centra v Španiji, ki je priključena k amsterdamski internacionali izkazuje za leto 1920. precejšnje število novih članov. Razven tega so se ji priključile tudi še druge profesionalne organizacije, kakor trgovski nastavljenici, poljedelski delavci in stavbinci.

Delovni čas. Italijanski zakonski načrt o osemurnem delavniku je že zdavnaj izgotovljen, samo zveze podjetnikov in tem naklonjene politične stranke hočejo posvetovanja zavlačiti in tako preprečiti uresničenje Washingtonskega sklepa. Resolucija italijanske strokovne zveze ima naslednjo vsebino: Italijansko vlado spominjamo na v Washingtonu dane obljube zato naj takoj predloži zakonski načrt o osemurnem delavniku parlamentu. Socialistično parlamentarno frakcijo pa pozivljamo k resni akciji v tej smeri.

V angleški industriji se opaža, da skušajo podjetniki podaljšati delavni čas. Delovni čas slabo organiziranih poljedelskih delavcev se je že za 2 in 3 ure dnevno podaljšal, brez vsake odškodnine, nasprotno plače celo znižale. V stavbeni industriji je prišlo do nesoglasja. Podjetniki hočejo tedenski delavni čas podaljšati na 50 ur, na drugi strani pa hoče organizacija tedenski delovni čas skrajšati na 44 ur in da se radi dežja in pomanjkanja materiala izgubljeni čas plača. — V mnogih angleških industrijskih panogah, kakor na železnicah in cestnih železnicah se vzdržuje še vedno 48urni delavni teden. Pač pa se ne drži 8urni delavnik, ker se je delavni čas neenakomerno razdelil, tako da se v mnogih slučajih 10—12 ur dela. Delavstvo ima seveda svoje pomisleke k tej rešitvi.

Brezposelnost v Zedinjenih državah. Najnovejša poročila iz Amerike izkazujejo naraščanje števila brezposelnih za 5%.

Za industrijske organizacije. V angleškem strokovnem pokretu napreduje počasi preureditev profesionalnih organizacij v eno industrijsko organizacijo. Železničarska organizacija je pred kratkom izdala parolo, združitve v industrijsko organizacijo in sicer ne samo za železničarje, temveč za vso delavstvo kjer je to mogoče to izvesti. V železničarski organizaciji so mnenja, da bo strokovni pokret samo na ta način bojazmožen in da bo le tako mogel vzdržati boj, ki ga pričakuje. Profesionalni interesi se bodo obravnavali v sekcijah.

Velike priprave za stavko. V ameriškanskih rovihi za rjav premog, ki je veliko večjega pomena nego črni premog — poteče konec meseca marca t. l. mezna pogodba. Ker se predvideva, da bodo podjetniki skušali znižati mezde, se delavstvo z vsemi sredstvi že sedaj pripravljajo na stavko. Po došlih vestih je veličanska stavka rudarjev skoraj neprepredljiva.

Kongres italijanske učiteljske strokovne organizacije je sklenil s delavsko strokovno zvezo (C. G. T.) stopiti v najtesnejši stik. Učitelji bodo v proletarskih pokretnih in pri šolski zakonodaji sodelovali. Upostavitve mednarodne učiteljske organizacije je predvidena.

Polemika k kovinarskemu kongresu.

Iz Jesenle smo prejeli naslednji članek, ki obravnava o predlogih za kongres. Obenem priobčujemo tudi odgovor referenta.

»K predloženemu načrtu pravilnika za Osred. društvo kovinarjev o katerem se bo bavil kov. kongres, primanjkuje še marsikaj, predno bi bil gođen za sprejem. Tako je točka 5. nepopolna, in sicer člen 2., ki govori o vplačevanju tedenskih prispevkov, kateri se delijo samo na 6. razredov, kar je v primeri z različno obstojimi temeljnimi plačami še vedno krivično. Če se že hoče prispevke uvesti na pravičnejši podlagi, tako da bi vsak član žrtvoval enakomerno t. j. **1 uro tedenskega zasluga**, potem bi bilo potrebno uvesti toliko razredov, kolikor kategorij obstoja, kar bi še le bilo pravično, — a težko izvedljivo. N. pr.: Za 5. razred od 11 do 15 Din dnevnega zasluga ali 44—60 kron se določa tedensko 2 Din prispevka, in vendar je plača neenakomerna, ker je že v tem razlika za 16 K dnevno. Še bolj krivičen pa je 4. razred, v katerem je razlika še večja, namreč od 16 do 25 Din, t. j. od 64—100 K ter bi v tem razmerju delavec s 64 K plačal ted. prispevka ravno tako 3 Din, kakor drugi, kateri zasluži 106 K dnevno, kar gotovo ne odgovarja enakomernemu žrtvovanju.

Pri vsam tem pa ne smemo prezreti razlike med onimi, ki napravijo v mesecu po 36 dni in še več, drugi pa samo po 25 dnu. Gotovo bo občutil manje tisti, ki ima v mesecu več dnu, ter s tem večji zaslužek. **Poleg vsega tega pridejo družinski očetje z več ali manj otroki**, kar se tudi ne sme prezreti, če hočemo biti pravični. Mnogi družinski očetje, ki se zavedajo in znajo ceniti organizacijo in nje pomen, imajo po 5—6 in še več otrok, ti že danes odtrgujejo od ust sebi in svojim otrokom, da prispevajo za organizacijo. Vse to je vzeti v pretres, da vsled razmer prisiljeni, ne odpadejo od organizacije. Upoštevati je treba, da žrtvujejo ti zdrave svojih otrok za organizacijo, med tem, ko oženjeni brez otrok ali samci nimajo toliko bremen. Dalje je pravilnik nepopoln vsled tega, ker ni nikakih določb glede članov, kateri so obvezni vojaščine tako za aktivno službo kakor za orožne vaje.

Najbolj nevarna za razdor v organizaciji pa je točka 10. v drugem in tretjem odstavku. Vedno povdarjamo, da tvorijo organizacijo člani, ki jo vzdržujejo tudi finančno.

Kako pa pride centrala do tega, da si lasti pravico do premoženja in inventarja podružnice, do katerega imajo pravico le člani, če tudi jo centrala razpusti.

Če smo demokratični, bodimo tudi v delanju, ter prepustimo odločitev tistim, ki imajo večino članstva za seboj, in demokratično je, če se podvržemo večini tudi v tem slučaju.

Uverjeni smo, da če bo uprava v resnici demokratična, potem se nam ni bati v organizacijah razdora, katerega se le z absolutizmom ustvarja.

Polemiko smo priobčili brez vsake bistvene izpremembe. V naslednjem pa priobčujemo

odgovor referenta:

Člankar, ki je priobčil polemiko proti načrtu pravilnika, je na svojo študijo prav lahko ponosen, za to mi je zelo nerazum-

ljivo, zakaj je ni podpisal s polnim imenom, kakor je to pri vseh polemikah navada. V delavskih vrstah se moramo navaditi na to, da ne zapišemo nobene besede v katero sami ne verujemo, pokazati se moramo može, ki stoje za vsako svojo besedo.

K stvari. Glede vplačevanja prispevkov se z člankarjem popolnoma strinjam. Idejno je njegovo stališče tako pravilno, da bodo morale vse organizacije, ne samo kovinarska, gledati, da to idejo, ki je edino pravilna, tudi praktično izvedejo.

To pa ne more biti delo enega dne, temveč prav previdnoboljšanje. Člankar naj premisli kakšno zmešnjavo napravi že dejstvo, če predrugačimo poslovanje v toliko, da uvedemo namesto potrdil s štampiljkami, članske znamke.

Za uvedbo progresije, kakršno predlaga člankar, je treba pred vsem izvrstno šolanih funkcionarjev in prav izvrstne kontrole.

Pred vsem je pa treba do dobrega premisliti cel sistem, ki mora biti lahko razumljiv, tiskovine za to morajo biti že naprej pripravljene in morajo biti sestavljene tako praktično, da ne otežujejo poslovanja.

Sedanji načrt je precejšen korak na poti kboljšanju, če pomislimo, kako krivični so bili dosedanji prispevki. Imamo še mnogo delavcev, zlasti delavk, ki še sedaj zaslužijo po 4 K na uro, pa plačujejo 4 K na teden. Po drugi strani imamo pa profesionaliste, ki zaslužijo več kot 20 K na uro pa plačujejo 6 K na teden. Prvi plačuje zaslužek ene ure, drugi pa le $\frac{1}{4}$ ure na teden.

Pravilnik bo vsaj največje krivice izenačil, odpravil jih ne bo, v tem sva si s člankarjem na jasnem.

Ta pravilnik naj služi toliko časa, dokler

s sodečovanjem

vseh organizacij ne sestavljamo nekaj boljšega in pravičnejšega, kar bo pa vendar moralo biti praktično in pregledno.

Glede določb radi vojaščine je treba pripomniti, da kdor se je **pravilno odjavil**, predno je odšel k vojakom, na potovanje ali kamorkoli, da je samo po sebi razumljivo, da se mu ta doba sicer ne šteje, da pa ni zgubil svojih starih pravic, če se je, ko je delo zopet nastopil, **pravočasno prijavil**. Sicer so v pravilniku točke glede odjave in prijave navedene, glede vojaščine tega ni izrečno navedenega. Vendar je to že tako stara stvar, da se niti sedaj, ko pravilnika člani niti imeli niso, ni pripetil niti en slučaj, da bi bil radi tega kdorkoli oškodovan.

Dober pravilnik mora biti kratek in jedernat, nekaj okvir, ki naj ga izpopolnjujejo kongresi in dobra duhovita uprava.

Stvar je ista kot pri državni zakonodaji. Čimbolj demokratična je država, tem večjo važnost polaga na to, da se ustava sproti izpopolnjuje. Absolutistične države polagajo veliko važnost na to, da je ustava nedotakljiva, da jo razumejo le birokrati, ljudstvo pa jo spozna le takrat, ko je radi te ali one pogreške kaznovano.

Anglija, ki je glede na demokratičnost prva izmed vseh meščanskih držav, sploh ustave nima, po drugi strani se bo pa kmalu udomačilo načelo, da razni ministri svoja delovanja na javnih shodih obravnavajo.

Če primerjate z njo našo državo, pa vidite, da si pri kovanju ustave naši zakonodajci tepejo med seboj kakor da bo

ta uslava večna in da ne bo n. pr. nikdar revolucije, ker je v ustavi tako zapisano.

Naš pravilnik naj bo kratek in jedrnat, daje naj le glavne smernice, podrobnosti naj pa rešuje živo življenje, s čemer bomo napravili organizacijo elastično in bomo preprečili, da se ne birokratizira.

Glede točke 10. pa člankar nima prav. Delavska armada je demokratična zato, ker si svoje voditelje voli. Da bi pa ta armada dopustila, da posamezne kompanije delajo kar hočejo, da bi jim n. pr. dovolila, da z razvitimi zastavami in polno opremo odkorakajo k sovražniku — bi to ne bil akt demokracije temveč anarhije.

Če bi centrala ne bila od vseh podružnic izvoljena in bi te ne imele možnosti spremeniti oseb, ki jim pri centrali niso pogodni, bi bila želja člankarja razumljiva, tako pa je stvar v resnici čudna. Če zahtevate za podružnico, da jo vodijo tisti, ki imajo večino, morate to še bolj zahtevati pri centrali, ki je ravno tako vaša last.

Kak nogometni klub lahko zahteva, da je vse kar ima njegova last, ker ta ne potrebuje centrale za drugo, kot zato, da obvesti drug klub, kedaj lahko med seboj tekmujeta. Pri strokovni organizaciji bi pa pomenilo tako postopanje napraviti organizacijo za vsak boj nesposobno.

Sicer je pa to vprašanje že davno rešeno, člankar naj dobro prečita **podružnična pravila § 15**, kjer je vse to že zapisano, pravilnik le pojasnjuje pravila, nima pa pravice jih spreminjati.

Pri tej priliki naj povem še to, da je **dolžnost** delavca, ki zna tako lepo sestavljati članke kakor naš člankar, da svoje znanje izrazi za to, da še druge uči. Zato naj se večkrat oglasi.

Osemurni delavnik.

Dne 26. februarja t. l. se je vršil v Celju v hotelu »Union« protestni shod proti ukinitvi 8 urnega delavnika. Celjski kapitalisti hočejo na vsak način, seveda v »interesu države in narodnega gospodarstva«, uvesti 9 urno delo, proti čemur je delavstvo odločno nastopilo in je na shodu sprejelo naslednjo resolucijo:

1. Zbrano delavstvo celjske okolice protestira najodločneje proti nameravanemu ukinitvi 8 urnega delavnika, ki ga kapitalisti skušajo odpraviti preko 8 urnega zakona, ki je še v veljavi.

2. Protestiramo proti sistematični gonji nekaterih podjetnikov v celjskem okraju, katerih človeški čut gre celo tako daleč, da iz zgolj dobičkaželjnosti mečejo zaupnike na cesto, ker so člani strokovnih organizacij.

3. Protestiramo proti nepriznavanju delavskih zaupnikov, ki bi v demokratični državi morali biti že vzakonjeni a ne od podjetnikov preganjani, kakor se to dostikrat dogaja.

Zato zahtevamo in predlagamo:

1. Da merodajne oblasti kakor: inspekcija dela, okrajna glavarstva in druge take poklicane oblasti varujejo zakone in navedbe, ki so delavstvu v prid, in to v vsakem oziru.

2. Pokrajinska uprava naj strogo pazi na to, da bodo njej podrejene oblasti oz. organi izvrševali svoje dolžnosti. (Da ne bodo pripuščale kršiti 8 urnika in tudi ne glasovati o njem, kakor se je to v Celju dogodilo v raznih tovarnah in celo v državnem podjetju se je izvajal teror nad delavci s tem, da se jih je sililo, da so morali glasovati za ukinitve 8 urnika.)

3. Ministrstvo za socialno politiko se pozivlja, da uveljavi že izdane navedbe v Ur. listu št. 82 iz leta 1921., ker se iste od podjetnikov na celi črti kršijo.

V polnem obsegu se striniamo z zgorajšnjo resolucijo in želimo, da ne bi ostala samo resolucija na papirju, temveč da bi delavstvo pravočasno uvidelo velik pomen osemurnega delavnika in da bi se vsem kapitalističnim nakanam odločno in solidarno postavilo v bran. (Opomba ur.)

Pred občnim zborom Osrednjega društva živilskih delavcev.

Ena izmed najvažnejših strok je danes gotovo živilska stroka. Ves svet obrača pozornost na dnevni trg živil, ter si po tem tudi ravna in uravnava finančno in gospodarsko pot, po kateri mora hoditi, da obdrži ravnotežje, točko, ki jo lahko zaznamujemo, biti ali ne biti, oziroma živeti ali umreti.

Gotovo se danes ne moremo detajlno pečati z predmeti, ki spadajo med živila. Konstatiramo pa lahko, da vsa živila, ki jih danes svet pozna in rabi, največ pa ona, ki so nenadomestljiva s kakim drugim predmetom, n. pr. moka, izvirajo edino s pomočjo delavskih rok in žuljev. Z eno besedo, vsa živila ki jih danes vsak človek brez izjeme rabi, so plod delavskega truda. Delavski trud je ravno v živilskih strokah na najnižji stopnji, najslabše plačan in najbolj izkoriščen. Brezvestne špekulacije in verižništvo je začelo rušiti temelj delavstvu živilskih strok. Špekulanti in verižniki, se ne zadovoljujejo z velikanskimi dobički v svojih manipulacijah pri samih živilih, pač pa segajo še dalje in sicer tako, da izkoriščajo delavske fizične moči, ne da bi jih današnji splošni draginji primerno za njih delo nagradili. Horrendno visoke cene živil zvali ta gospoda na ramena delavcu, da je on kriv, da se cene z dnevom zvišujejo, ker baje sprejema z dnevom višjo plačo, kar bi naj bil povod vsakokratnemu zvišanju živilskih cen. Fraze brezvestnih špekulantov in verižnikov vplivajo na javnost, ter je tudi ona mnenja, da je res kriv delavec vsakokratni podražitvi živil. Delavstvu te stroke ne more in tudi ne sme biti tako delo vse eno. Da je to res, lahko z mirno vestjo konstatiramo. Da se hoče delavstvo teh nasilnih pijavk rešiti, imamo dokazov polne roke, ker se organizacija delavstva živilskih strok z dnevom bolj konsolidira in utrjuje. Delavstvo je zagledalo luč mogočne rešitve edino v svojih močnih strokovnih organizacijah, odkoder tudi faktično izvira pozitivna moč. Koliko večje bi bilo zatiranje od strani kapitalističnih mogotcev, če bi živilska organizacija ne napela vse sile, da ublaži bedni položaj svojih članov. Koliko večji uspehi bi bili, če bi se to zatirano delavstvo vendarle enkrat zavedalo svojega skrajno obupnega položaja. Kako velike pridobitve bi imelo delavstvo, če bi znalo s pametno strokovno politiko razgrniti zagrinjalo kapitalističnega trusta. Kolike uspehe bi to delavstvo doseglo če bi prenehalo z osebnimi boji. Kako avtoriteto bi si znalo delavstvo pridobiti, če bi bilo skupno in edino. Vsi ti uspehi bodo ostali seveda še nadalje kot cilj, če se ne bo delavstvo začelo bolj zanimati za svoj položaj. V samozavesti je organizacija živilskih strok delala z vsemi močmi, da pospeši pot, ki vodi k cilju posameznega člana, bojevala je najhujše boje med pravico in kapitalom, kar je tudi z večjim ali manjšim uspe-

hom dokazala. Ta organizacija se pripravljala, v teku teh dni obravnava vse lastnosti svojih vrst, da konstatira svojo moč, da revidira delavske bataljone, ali bodo za bodoče delo vzdržali naval in ofenzivo kapitalizma. Odkrito in resno se bo morala posvetiti pozornost taktiki bodočega dela. Ojačiti se bo morala volja vseh prizadetih članov in nečlanov, da začno z intenzivnim delom graditi in ustvarjati odporno silo, ki bo kos vsem težavam in nalogam, da vstvarjajo enotno nerazdvojljivo organizacijo, s katero bodo morali računati vsi. Občni zbor bo torej moral dati smer, voditi bo moral vse delo, ki nas še čaka, upravljati bo moral vso strokovno politiko in delavski pokret. Začrtati si bo moral pot discipline in reda v lastnih delavskih vrstah. Odstraniti bo moral vse zapreke, ki bi znale ovirati zdravemu delavskemu pokretu njegovo delovanje. V teh principih stoji danes delavstvo živilskih strok, z načelom zdravega razvoja bo vsak poedinec doprinesel hitro konsolidiranje delavskih vrst, ki bo v splošen dobrobit celokupnemu članstvu, ne samo njemu, marveč v dobrobit celokupnemu proletariatu.

Na delo sodrugi, ker v vaših rokah je moč, v vaših rokah je rešitev proletarca, ki ga tlačijo združeni in mogočni trust kapitalizma.

Okrožna strokov. konferenca v Mariboru.

Dne 5. marca t. l. se je vršila v Mariboru okrožna strokovna konferenca.

S. Pelikan je jako zanimivo in poučno poročal o akciji in taktiki strokovnih organizacij ter predlagal naslednjo resolucijo, ki je jako globoko zasnovana.

Resolucija.

Dne 5. marca 1922. v Mariboru vršena se okrožna strokovna konferenca smatra za svojo najvišjo nalogo, da združi delovanje organizacij v eno enotno organsko celoto.

Poleg stremjenja za izboljšanjem delavnih in mezdnih pogojev je polagati veliko važnost na izobraževalno delo, ker bo le na ta način mogoče uresničiti cilje strokovnega pokreta.

Posebno pažnjo je treba tudi posvečati šolanju in izobrazbi posameznega člana.

Osební prid posameznika se zastopa najboljšje po celokupnosti, to je po organizaciji, vendar pa osebno koristolovstvo ne sme prevladati interesov celokupnosti. Strokovna konferenca osvaja principe Glavnega radniškega saveza Jugoslavije in želi konsekvntno izpeljavo njegovih določil to je predvsem vzdrževanje razrednega boja in politične neodvisnosti ter popolne enakopravnosti žen in moških, torej pri enakih pravicah, enake dolžnosti, nadalje najstrožjo notranjo demokracijo in disciplino.

Le na ta način bo mogoče velike naloge, katere si postavljamo udeleževati v prid posameznika, kakor tudi v prid vsega proletariata.

Da vse to udeležujemo sprejema okrožna strokovna konferenca naslednjo resolucijo in nalaga novoizvoljeni Strokovni komisiji, da dela z vsemi razpoložljivimi sredstvi na striktno izvedbo:

I. Ustanovitev delavskega sveta.

Strokovni komisiji v Mariboru se nalaga, da pozove vse proletarske razredne organizacije tako gospodarske, kulturne kakor politične, da imenujejo svoje za-

stopnike, ki naj razpravljajo in podvzamejo vse potrebne korake, da se združi proletarsko razredno gibanje v delavske svete.

II. Okrožno tajništvo.

Na podlagi § 8 začasnega pravilnika GRSJ se pooblašča Strokovna komisija, da razmotriva vprašanje upostavitve samostojnega okrožnega tajništva in v slučaju potrebe isto tudi izvede.

Pri tem pa mora veljati načelo: Centralizacija z zdravim, primerno avtonomijo, upoštevanje razdelitve države in popolna svoboda pri prikloplitvi podružnic; znižanje upravnih stroškov, enakopravnost in ne podrejevanje tajništva in skupno delo v vseh vprašanjih.

III. Prispevki.

Da se ojači odporna moč posameznih strokovnih organizacij je potrebno, da se določi kot minimum tedenskega prispevka zaslužek ene ure.

Nadalje se priporoča organizacijam, da uvedejo za vse brez boja dosežene mezdne poviške pri prvem izplačilu tega poviška najmanj 25% kot enkratni prispevek v rezervni fond.

Sklene se, da se prispevki organizacijam pri vsakem mezdni povišku v višini priborjene procentne vsote avtomatično zvišujejo. Prebitek naj se nalaga v podružnični rezervni fond.

IV. Agitacija.

Da se prepreči, da bi vsled nezadovoljnosti novih članov trpela organizacija naj se pri sprejemanju novih članov postopa previdnejše kot do sedaj. Priporoča se, da naj se pri tem bolj kot do sedaj upoštevajo pravila. Vsakega novovstopivšega člana je treba takoj poučiti o vseh njegovih pravicah in dolžnostih. Opuščajo naj se pravne obljube, ker to organizaciji le škoduje.

V. Disciplina. Stavke. Pogajanja.

Da se prepreči divje stavke in da se njih uspeh zagotovi se sklene, da se napove stavka le tedaj, če je štiri petine članov pri tajnem glasovanju glasovalo za stavko.

Uspeh glasovanja se mora takoj naznaniti okrožni strokovni komisiji v Mariboru in društveni centrali.

Vsako mezdno gibanje se prične le tedaj, če članstvo upošteva in izpolnjuje določila glede članskih prispevkov.

VI. Tečaji.

Strokovna komisija mora prirejati tečaje in diskusije, na katerih naj se razpravlja o funkcijah, predvsem pa o nalogah in ciljih strokovnih organizacij.

VII. Časopisje.

Mnogo premalo so dosedaj upoštevale organizacije svoje najboljše orožje — časopisje.

Vsak društveni funkcionar mora biti brezpogojno naročen na vsaj 1 list, ki zastopa delavske interese. V vsakem odboru naj se določi eden ali dva sodruga, ki prevzame naloge o vseh važnejših dogodkih v organizaciji obveščati delavske liste.

VIII. Izpeljava.

Ta resolucija, kakor tudi vsi drugi važnejši sklepi se morajo naznaniti vsem podružnicam Mariborskega okrožja, ki morajo o tem razpravljati na sejah, diskusijah in zborovanjih in po istih delovati.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

O socialni zakonodaji je poročal s. Svetek. Sprejela se je naslednja resolucija:

Resolucija.

Strokovna konferenca, ki se je vršila dne 5. marca 1922. v Mariboru, je po zaslišanju referata soodr. Svetka o socialni zakonodaji soglasno sklenila ter sprejela naslednjo resolucijo:

I.

Konferenca smatra delavsko zbornico kot interesno zastopstvo delavstva. Faktorji, ki imajo po zakonu nalogo, omogočiti tej zbornici delovanje, ne vrše svoje dolžnosti, temveč zanemarijajo njeno materialno stanje, tako, da zbornica komaj sklicuje svoja plenarna zborovanja, dočim nima nikakršnih sredstev, da si ustvari potreben administrativen aparat. — Strokovna komisija v Ljubljani naj poišče vsa pota, da se omogoči delavski zbornici pri zastopanju delavskih koristi in na pripravi za redno izvolitev delegatov delavske zbornice.

II.

Podaljšanje 8 urnega delavnika bi povečalo armado brezposelnih ter povzročilo skrajno obupanje in revščino. Zato protestira konferenca proti vsem takim nameram. Zastopniki v mariborski strokovni komisiji združenih strokovnih organizacij pozivljajo vse ročno in duševno delavstvo, da se pridruži enotni fronti proti podaljšanju osemurnega delavnika, ker podaljšanje delavnega časa bi služilo le interesom kapitalizma.

III.

Novi zakon o bolniškem zavarovanju je poslabšanje dosedanje določbe, ker jemlje bolniško blagajno iz rok zavarovancem, katerim edino je namenjena. Zastopniki delavstva bodo z vso intenzivnostjo delovali nato, da prisilijo merodajne faktorje, da te določbe ne le popravijo na sedanjo višino, temveč, da sedanji zakon še čimbolje zmodernizirajo.

Istotako bomo stremeli za tem, da se inštitucije nezgodnega zavarovanja kolikor mogoče spopolnijo, ter izroče v upravo zavarovancev.

Staro delavsko zahtevo, naj izvede država starostno zavarovanje podkrepuje današnja konferenca s tem, da vzdržuje te zahteve še naprej toliko časa, da jih bo država izvedla.

Strokovna konferenca pozivlja vse ročno in duševno delavstvo, da polaga največjo pažnjo boju za zboljšanje socialne zakonodaje.

Okrožna strokovna konferenca v Celju, ki se je vršila dne 19. t. m. je soglasno sprejela oboje mariborskih resolucij.

Vlada se norca brije iz Delavske zbornice.

(Druga seja začasne Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani.)

V nedeljo, 19. t. m. ob 14. se je otvorila druga seja pod predsedstvom sodruga Čobala.

Sodrugi Čobal je najprvo pojasnil težkoče, ki se postavljajo pričetku dela po robu. Predvsem je vprašanje financiranja Delavske zbornice tako pereče, da grozi onemogočiti nje obstoj. Če ji vlada, ki jo je poklicala v življenje, ne da potrebnih sredstev, ne bo mogla začasna Delavska zbornica izvesti niti svojega prvega naloga, to je, da izvede volitve v definitivno Delavsko zbornico. — Zbornica ne bo mogla izvršiti niti svojih nadaljnjih nalog,

če ne dobi od vlade subvencije, ali pa vsaj dovoljenja, da si najme kredit. Saj nima niti koticke za pisarniško delo in ne more zato pričeti niti z zbiranjem za delo potrebnega gradiva, in nima denarja, da bi mogla svoje zastopnike pošiljati na mezdna posredovanja itd. Za subvencijo je bila vložena prošnja, ker je bilo dovoljenje za kredit s strani pokrajinske uprave odklonjeno. Minimalna vsota je preračunana za ureditev in izvedbo volitev na 100.000 Din. Sedaj je samo od vlade odvisno: ali naj bo zbornica delavstvu le pesek v oči ali pa naj resnično začne živeti. Dosedanje vladino vedenje pa vsiljuje delavcu sumnjo, da je vlada hotela z ustanovitvijo Delavske zbornice svojo odgovornost nasproti delavstvu le preložiti na nje rame, in si potem ne delati nobene brige. To sumnjo potrjuje stremljenje nekaterih vladnih funkcionarjev, da se posredovanja pri mezdnih sporih prenese na Delavsko zbornico, tako da bi vlada z delavskimi »sitnostmi« ne imela nobenega opravka več in da bi delavstvo ostalo brez vsakega oblastnega zagovornika. Oblasti bi imele potem menda samo še nalogo, da preprečujejo stavke, opirajoč se na obznanje...

Tajnik je nato poročal o pripravah za bodoče leto, blagajnik o denarnem prometu. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da razpolaga začasna Delavska zbornica sedaj s — 1000 Din., s katerimi naj nadalje vrši svoje funkcije!! Vlada je sicer obljubila 1200 Din. na mesec, toda s tem ne bo mogel biti plačan niti tajnik, ki naj bo stalno nastavljen in naj ima visokošolsko izobrazbo!

Na predlog socialističnega zborniškega kluba je bilo z ozirom na finančni položaj sklenjeno, da se javno obvestijo vse strokovne organizacije, da začasna Delavska zbornica ne more vršiti nobenih posredovanj itd. v mezdni zadevi, dokler vlada ne dovoli subvencije in kredita in da sploh ni misliti na kak začetek dela.

Debate, ki so se nato vnele, so bile zelo žive. Nekateri delegati so izjavili, da pri takem vladnem nerazumevanju ne bo drugega kazalo, kot da se mandati položijo.

Izvoljen je bil odsek za izdelovanje statuta in pragmatike za Delavsko zbornico. Sledili so še nekateri sklepi. Predvsem se je predsedstvo pooblastilo, da posreduje na merodajnih mestih radi pobiranja in odtegovanja krivičnega dohodninskega davka od delavskih plač, ter da pri vladi posreduje, da se uveljavljenje novega zakona za delavsko zavarovanje za slučaj boleznih in nezgode (1. julija bi moral stopiti v veljavo) odgodi do 1. januarja 1923.

Seja je bila nato zaključena in predsednik je izjavil, da ne more prav nič povedati, kdaj bo tretja plenarna seja, ker ni več niti toliko denarja, da bi se delegatom lahko plačali potni stroški!

Rudarska stroka.

Delo in uspehi Unije slov. rudarjev.

Dne 9. marca se je vršila mezdna razprava za rudarje premogovnika v Starem trgu. Lastnik rudnika je g. Haviček pri Slovenjgradcu. Po daljši debati so se delavske zahteve popolnoma ugodile, in sicer se temeljne in akordne plače zvišajo za 30%.

Draginjske doklade se povišajo za delavca od 18—24 K dnevno za družinskega člana pa od 4.80—7 K dnevno.

Nadalje se uvede nabavni prispevek, ki še sedaj ni bil uveljavljen, ki se izplačuje četrtletno, in sicer za delavca in delavko po 300 K, za ženo 250 K, za otroke pa 150 K.

Vse druge točke poprejšnjih pogodb ostanejo v veljavi.

To je bilo doseženo le radi odločnega nastopa tamošnjega organiziranega delavstva. Sicer sedaj grozi podjetnik, da bo rudnik ustavil, češ, da ima zgubo in je tozadevno že dal delovno odpoved večini rudarjev z dnem 16. marca, toda mi svetujemo g. Havličku in njegovemu obratovodju Kašparju, da se naj ne igrata z delavstvom, ker nameravata s tem delavske organizacije razbiti in neorganizirane sprejeti v delo. Mi pa pravimo: Rudarji, organizirajte se vsi v Uniji slov. rudarjev, ker edino ona je delavska strokovna organizacija, vse druge so pa privesek kapitalizma!

G. Havličku pa svetujemo, naj si dobro premisli, predno bo ta korak storil, ker potem bo imel še opravka s kom drugim.

Dne 10. marca 1922 se je vršila mezdna razprava za rudarje premogovnika Leše pri Prevaljah. Lastnik rudnika Henckel *pl.* Donnersmark von Beuthen je po trdovratnosti g. Ivana Brusa kot državnega nadzornika pristal samo na 30% poviška na vse plače, všteti draginjske doklade. Ker pa delavstvo na te pogoje nikakor ni moglo pristati, ko so bile temeljne plače že prej zelo nizke in delo v akordih istotako, so se pogajanja razbila. Zato je delavstvo takoj drug dan stopilo v stavko.

Dne 14. marca so se na podlagi pritiska po Unijskem vodstvu na montanistiški urad v Ljubljani zopet vršila pogajanja, pri katerih se je dosegel popoln sporazum med delavstvom in podjetjem, in sicer:

Temeljne plače z draginjskimi dokladi se se povišale za 50%.

Akordne plače se povišajo za 20%.

Delavstvu se prizna večja količina karbida dnevno.

Nadalje se prizna vsenju delavstvu enkratna odškodnina, in sicer oženjenim 500 K, samcem pa 300 K.

Rokodelcem se uredi temeljna, plača na 65 K dnevno.

Vse druge točke kakor tudi nabavni prispevek ostanejo v veljavi po prejšnji pogodbi.

Po tem sporazumu je šlo delavstvo dne 15. marca zopet na delo. Stavka je bila vzorna. Delavstvo zapomni si, da je v slogi in močni strokovni organizaciji moč!

Lesna stroka.

Sobni slikarji, pleskarji in črkoslikarji naj do nadaljnjega v Ljubljani ne iščejo dela, ker se te stroke nahajajo v mezdnem gibanju.

Slovenjgradec. Dne 13. marca t. l. se je vršil sestanek lesnega delavstva. Poročal je sodrug Bradeško z Ljubljane, ki je navzočim razložil pomen strokovnih organizacij, jim orisal v kratkih besedah močne organizacije kapitalistov ter jih pozivljati, naj gredo vsi delavci do zadnjega na delo za svojo samoosvojitve. Drugi dan nato so se vršila pogajanja delavstva tovarne A. J. Siegl, pri katerih je zastopal delavski odsek g. dr. Mrak, osrednje društvo pa sodrug Bradeško, navzoči so bili tudi delavski zaupniki. Po daljši raz-

pravi se je dosegel precejšen uspeh. Priporočamo, da se delavstvo omenjene tovarne še bolj oklene svoje organizacije, posebno pa še tisti, kateri so jo do sedaj prezirali, da ne rečemo naravnost, zaničevali. Upamo, da se tudi njim v doglednem času odpro oči.

Tolsti vrh. G. Valentin Vezjak, veleposestnik in veletrgovec z lesom na Prevaljah in na Tolstem vrhu ob cesti, ki vodi iz Guštanja v Dravograd žago, na kateri ima zaposlenega žagarja, čigar družina se nahaja v naravnost obupnem stanju. Žena je na smrt bolna, štirje otroci so nepreskrbljeni, pohištva ni nikakega, otroci so brez obleke, vsa družina gladije. Smrtno bolna žena leži v nekem koritu na slami, pokrita le z lastno obleko. G. Vezjak, ki si je v vojni pridobil ogromno premoženje, plačuje svojega žagarja tako slabo, da je tako ravnanje izkoriščanje prve vrste. Žagarjev zaslužek znaša nanreč komaj eno tretjino zaslužka enakovrstnih delavcev pri drugih enakih podjetjih.

Nerazumljivo nam je, kaj dela pristojna Inšpekcija dela, da takih kričečih slučajev ne vidi. Gospod obrtni nadzornik Vaša naloga je, da te neznosne razmere na omenjeni žagi nemudoma popravite.

G. Vezjaka pa pozivljamo, da da delavcu primerno stanovanje in ga plača vsaj tako, da bo mogel preživljati svojo družino.

Gorje pri Bledu. Dne 6. t. m. je izbruhnila stavka lesnega delavstva tovarne »Vintgar« v Gorjani, radi neopravičene odpustitve večjega števila delavstva. Na posredovanje zaupnikov in Osrednjega društva lesnih delavcev se je posrečilo stavko še isti dan zaključiti, pogajanja pa so se vršila dne 9. t. m. K razpravi je bila povabljen tudi Inšpekcija dela, ki pa se vabilu ni hotela odzvati. Radi bi vedeli zakaj pač še ta urad obstoja, ali za ščiteneje pravic delavstva ali kapitala. Priporočali bi, da že vendar enkrat uvede preiskavo po vseh obratih in se na ta način prepriča, kako vzoren red vlada v vseh podjetjih njenega okrožja.

Kljub temu pa, da se Inšpekcija dela razprave po svojem zastopniku ni udeležila, se je doseglo 20% povišanje mezd in upeljava 8-urnika, upostavi se tovarniški red in pripoznajo se zaupniki ter organizacija. Vse se pa je doseglo, ker je bilo delavstvo tako solidarno. Tu se je zopet pokazala pot, katero mora hoditi delavec, če hoče priti do svojih pravic. Torej sodrug, na delo — vsi v organizacijo.

Gorje pri Bledu. Tukajšnja podružnica lesnih delavcev je imela v nedeljo, 5. t. m. svoj redni občni zbor. Udeležba je bila prav številna. Vidi se, da se je začelo delavstvo, dasi precej pozno, vendar že enkrat bolj zanimati za svoj kritični položaj in da je izprevidelo, kako se ga po krivici zatira. Osrednje društvo je zastopal sodrug Brajer iz Ljubljane, ki je ponudil delavstvo o velikem pomenu močne in enotne strokovne organizacije, v kateri edino ima še delavstvo moč, da se z uspehom bori za svoj obstanek. — V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik sodrug Vodnjav F., podpredsednik Drušnik Matevž, tajnik Žumer Viktor, blagajnik Polak Jožef, odborniki: Pretnar Jakob, Zalokar Janez, Mežek Jožef, namestniki: Pretnar Simon, Zupan Joško, Pavlin Joško, nadzorstvo: Janša Jož., Jakopič Anton in Polak Ivan. — Da si je delavstvo vzelo vso stvar za resno, kaže naslednji slučaj. Takoj drugi dan je brez vsakega vpliva od katerekoli strani stopilo delav-

stvo tovarne »Vintgar« solidarno v stavko, radi neurejenih razmer, ki so tamkaj vladale in zahtevalo, da se vsi izprti delavci vzamejo nazaj v službo in da se pripozna zaupniki. S posredovanjem osrednjega društva se je še isti dan dosegel uspeh in pričelo zopet z delom. Upamo, da bo delavstvo odslej naprej zvesto svoji organizaciji, da bo tako ostalo odporno še za nadaljnje boje, ki so na vidiku.

Usnjarska stroka.

Čevljarski pomočniki. Pozor! Čevljarski pomočniki v Ljubljani in okolici se nahajajo v mezdnem gibanju, vsled česar naj nihče ne išče dela v Ljubljani, dokler gibanje ne bo končano.

Občni zbor osrednjega društva usnjarijev in sorodnih strok se je vršil v nedeljo 5. februarja t. l. v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, 2. Poročilo o delovanju posameznih podružnic, 3. Blagajniško poročilo, 4. Volitev odbora, 5. Sprememba pravil, 6. Slučajnosti.

K 1. in 2. točki sta poročala predsednik organizacije s. Krajcer in tajnik s. Jagodic. Poročali so tudi delegati posameznih podružnic o delovanju.

S. Jagodic je podal nato blagajniško poročilo, ki se je vzelo na znanje. Preglednikom se je izrekla nezaupnica, ker niso bili navzoči. Obračun je pregledal s. Kaiser.

Delegati štajerskih podružnic so zahtevali premestitev osrednjega društva v Maribor. Debata pri tej točki je bila jako živa. Tajno glasovanje po listkih je pokazalo, da se prenese centrala iz Ljubljane v Maribor.

V odbor osrednjega društva so bili izvoljeni: predsednik Alojzij Krivec (Maribor), namestnik Anton Trglav (Ljubljana), tajnik Anton Krajcer (Maribor), odbor Matevž Šmidt, Ivan Poljanec (Ptuj), Josip Staudinger, Ivan Gergič, Kristijan Grenle (Maribor), pregledniki Franc Jakomin, Ivan Podlipce (Ljubljana), Ivan Forštner, Franc Pirečnik (Šoštanj). Razprava o izpremembi pravil se je vsled prekratkega časa izpustila iz dnevnega reda. Poveril na se je novoizvoljeni odbor, da pravila izpremeni in izpopolni.

Prispevki organizaciji so se zvišali za 100%. Sklenilo se je tudi uvesti znanke.

Slovenjgradec. Dne 2. marca t. l. so se vršila pogajanja za zvišanje mezd. Podjetnik je bil pripravljen zvišati mezde pod pogojem, da bi delavstvo delalo 10 ur dnevno. Po daljšem razgovoru je bil podjetnik pripravljen zvišati mezde, samo predsednik podružnice mora tekom 14 dni zapustiti svojo službo, ker mu je baje pokvaril stroj in ker je len... Tudi to mu je organizacija izpodbila, ker se je dokazalo, da hoče odpustiti predsednika te zato, da bi zrušil podružnico. Končno je podjetnik dal 10% povišek na plače in družinske doklade.

Marenberk. Dne 19. januarja t. l. so se regurirale mezde tako, da plača podjetnik toliko, kolikor znašajo mezde v Slovenjgradu. Ker se pa to ni izvedlo, smo stavili nove zahteve na podlagi katerih se je vršilo pogajanje 3. marca t. l. Doseglo se je ednačenje ter 10% poviška na temeljne plače. — Podjetnik ima še zelo trdo glavo in hoče z isto skozi zd. uvideti pa bo vendarle moral, da delavske zahteve niso igrača.

Liutomer. Dne 4. marca t. l. smo imeli pogajanje za zvišanje mezd. Dose-

gli smo 30% povška za vse izučene delavce. 20% za pomožne delavce in 10% za one, ki imajo pri podjetnikih hrano in stanovanje.

Kemična stroka.

Šoštani. Dne 9. in 10. marca t. l. se je vršila razprava za reguliranje delavskih plač v kemični tovarni. Osrednje društvo kemičnih delavcev je zastopal s. Leskošek iz Celja, Zvezo industrijcev pa gosp. Gorjup iz Ljubljane, uprav. svet družbe pa g. dr. Mayer ter ravnatelj g. Grätzer. Pogajanje sicer ni tako uspelo kakor je bilo želeti, ker je podjetje vstrajalo pri tem, da je pripravljeno mezde izenačiti z mezdami v tovarni kemičnih izdelkov v Ljubljani. Dan in pol se je potratilo časa za dosego sporazuma. Zastopnik delavske organizacije je moral, akoravno nerad, vzeti na znanje, da je zahteva tovarne upravičena glede izenačenja plač v tovarnah ene in iste stroke. To pa z ozirom na to, ker so življenske potrebe v Ljubljani skoraj iste kakor v Šoštanju. Zavedajoč se, da je draginja v zadnjem času več kakor za 15% narasla, vendar se je moral z 15% povišanja zadovoljiti, a to le pod pogojem, da bo tvrdka uvedla letni plačani dopust. Zastopnik zveze industrijcev se je zavezal akcijo glede dopustov v kemični industriji podpirati; istotako je zastopnik tovarne izjavil, da mu je taka socialna zahteva simpatična, ker le s tem bo mogoče pridobiti stalne in trezne delavce (bomo videli). Sodrugi v kemični tovarni v Ljubljani se naj pa zavedajo razredne borbe, da nam njihovo nazadnjaštvo v bodoče ne bo škodovalo. (Opomba poročevalca.)

Živilska stroka.

Osrednje društvo živilskih delavcev in sorodnih strok v Ljubljani sklicuje za 24. marca t. l. ob 3. popoldne v prostorih hotela »Tivoli« svoj redni občni zbor. — Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo kontrole. 5. Položaj delavca in organizacije. 6. Volitev odbora. 7. Razno. — Odbor.

Mlinska industrija v naši državi je dovolj razvita, zlasti v Vojvodini in Srbiji. V Srbiji se nahaja 77 mlinov, v Vojvodini 53, v Hrvaški in Slavoniji 89, v Bosni in Hercegovini 16, v Sloveniji 29 in v Dalmaciji 7. Poleg tega pa je v državi še dosti manjših kmetskih mlinov.

Železničarska stroka.

Povsem odveč. Ravnateljstvom se je zelo mudilo, da potom okrožnic (zagrebška št. 35) osobju dokažejo, kako nevarno se je igrati s stavko ali pasivno resistenco. Navajajo vse mogoče in nemožne paragrafe iz pragmatike najrazličnejših odredb in naredb ter zakonov. Častitljiva ravnateljstva in še bolj častitljivi ministri, bi si lahko to brezpotrebno delo prihranili in prav nič jim ni bilo treba izzivati železničarje, ki so stavili svoje, v vsakem oziru upravičene zahteve, z novimi obljubami na — batine. Oni te dobro poznajo in so jih potrpežljivo prenašali doslej. Toda od njih se niso nasitili in so vzlic njim predložili svoje zahteve po večjem koščku kruha. Za odgovor jim dobrosrčni in nežnočutni ministri zopet donu — batine. Gospod ministri se v svoji hudomušnosti res nedosegljivi. Isti, ki zahteva kruha, dobi za odgovor — batine; kdor pa išče svojih pravic, se mu tudi nudi — batine.

Ali je zato treba res tako velikanskih državiških možgan in modrosti, da se človek povspne do takih plemenitih običajev?

Grožnje ravnateljev, kakor ministra so bile sicer povsem brezpredmetne, kajti železničarji so svojo tozadevno izjavo podali že 29. januarja v Zagrebu in jo naznanili vsej javnosti — v kolikor je pisma — po celi državi. Rekli so: **Stavkati nočemo, ne maramo pa tudi pasivnega odpora.** Zahtevamo pa, da se naše pravice prizna, ter zahtevamo plače, s katerimi nam bo mogoče živeti. Če ne dobimo svojih pravic — potem ne pozabite, da nismo z vami poročeni, razšli se bomo s trebuhom za kruhom!

Kovinarska stroka.

Jesenjska podružnica kovinarjev je nabrala za gladujoče Rusijo 14.237 K 40 vin. Druge podružnice naj si jo vzamejo za vzgled, kajti tudi na Jesenicah so delavci lačni pa so se spomnili tistih, ki so še bolj lačni. Geslo: eden za vse, vsi za enega naj ne velja le za navduševanje. — Prispevke, ki jih zberete pošljite na tajništvo kovinarjev v Ljubljano. — Tajništvo.

Razno.

Važnost hranilnic. Za vsako stran človeškega življenja je našel človek posebno merilo, ki kaže kot toplomer dvig in padec merjene stvari. Za izobrazbo kakega naroda, pravi Nemeč, je najboljši merilo milo, kolikor ga porabi več narod razdeljeno na posamezne glave. Čim več ga porabi, tim višja je izobrazba. Kajne, kako navadno merilo za tako imenitno stvar kot je izobrazba. Merilo za gospodarsko moč kakega naroda pa je število gospodarskih zadrug; čim več zadrug, tim več je zaupanje zunanjega sveta v nakupno in plačilno moč dotičnega naroda. Največjega gospodarskega in gospodarsko-vzgojnega pomena je nedvomno hranilnica. Hranilnica je tista naprava, ki zbira križem sveta prihranke gospodarsko zavednih ljudi, da jih na drugi strani podjetnost porabi v narodov blagor. Cesar ne zmore vinar, zmore krona, če je še ta pre-slaba sto, tisoč, milijon kron. Najnižja plast naroda, delavci — proletariati, se mora tudi tu rešiti pred posameznimi denarnimi motoci, ki vladajo danes svet. Kje pa je rešitev? V varčevanju. Kam edino spadajo delavčevi prihranki? V delavsko hranilnico. Katera je delavska hranilnica? Hranilni oddelek Konsumnega društva za Slovenijo v Ljubljani, ki je do danes nabral za 3.500.000 K delavskih prihrankov in jih obrestuje po 4½%, odnosno one na dalji odpovedni rok po 5%. Delavci, nosimo svoje krone v svojo hranilnico!

Nič — mnogo. Dve besedi, ki sta si tako nasprotni kot noč in dan. Prva se v štirindvajsetih urah izgovori tisočkrat, druga pa ravno tako, vsaka pa v drugih prostorih in z drugačnim naglasom. »Kaj pa je danes krona, deset, štirideset, sto kron? Nič!« Rentačijo bratci pri litru, cela oštarija pa jim pritrjuje in naroča liter za litrom, da jim »nič« stopa v glavo in pete. »Križ božji, kako je to mnogo, vsak dan več«, tarnajo gospodinje v prodajalni, na trgu, pri mesarju? Kdo ima prav? Prav gotovo gospodinje, zakaj 1 krona ni »nič«, temveč je to v denar izpremenjen trud in znoj, ki si ga ti delavec prebri v petih, šestih, morda celo v desetih minutah. In to naj je »nič«? Pa vendar je tudi »nič«. Za

tistega, ki mu je denar sam hudič (to je delavčeva neumnost) nosi, je to resničen »nič«. Tovarnar M. v T. je napravil v 2 letih 15 milijonov dobička; temu je 1 krona »nič«. Njegovi delavki, ki zasluži dnevno 38 K, pa je 1 K »mного«. Zato pa glej, da kronco devedekrat obrneš, predno jo izdaš in ne veruj besedam, da je »nič«. Ali ne veruješ, da ti teče pot po obrazu, ki ga vendar čutiš? Jutri je še en dan, z vsakim dnem se moram gospodarsko krepiti, zato ne bom izdajal težko prislužene krone za nepotrebne reči, temveč jih naložim v svojo hranilnico.

Športni klub »Svoboda«, se obrača tem potom na sodružne organizacije s sledečo prošnjo, da:

1. pozovejo vse sodruge, da pristopijo kot podporni člani k športnemu klubu »Svoboda«, ki je edini delavski športni klub v Ljubljani;

2. pozovejo vse mlajše sodruge, ki imajo veselje do katerekoli panoge športa, da vstopijo v klub vsi lahki atleti, nogometaši, plavači, kolesarji itd. kot aktivni člani;

3. pozovejo vse sodruge, ki prihajajo v Ljubljano iz drugih krajev in so mnogokrat že izvezbani športniki, da ne pristopajo k drugim klubom, kjer so le v štafazo, temveč, da vstopijo v S. K. »Svoboda«.

Upamo, da bodo sodružne organizacije podpirale naše težnje in ob vsaki priliki opozorile svoje članstvo na naš klub. Naslov: I. Ogrinc, Ljubljana, Križevniška ulica 10—1.

Šoštani. V četrtek se je vršilo veliko zborovanje, ki je bilo protestnega značaja. Protestiralo se je proti ukinjenju javne bolnice v Slovenjgradcu in drugod. Referiral je sodrug Leskošek iz Celja. Sprejele so se sledeče resolucije: 1. protidraginjska kakor v Ljubljani. 2. protestna iz celjskega protestnega shoda z dne 26. svečana ter »Antialkoholna«; zadnja je z ozirom na kraj najbolj pomembna, kar znači, da prodira treznost pri sodrugih v Šoštanju, saj je pa tudi najbolj potrebno in to ravno v Šoštanju.

Iz statistike stavk. Po statistiki ministrstva za socialno skrbstvo je bila v listopadu lanskega leta na Češkem v 34 zavodih delavska stavka, katere se je udeležilo 4950 delavcev, a v 6 podjetjih je bilo 350 delavcev odpuščenih. Delavci so zaradi stavk imeli 903.000 č. K škode.

Brezposelnost v Avstriji. Dunajska delavska zbornica je z ozirom na rastočo brezposelnost sklenila, naj se z velikim investicijskim posojilom začne obnovitvena dela. Podpora brezposelnim naj se zviša. Sedaj je na Dunaju 35.000, na Zg. Avstrijskem 7000, na Štajerskem 2000, in v dunajskem novomeškem okraju 8000 brezposelnih.

Francozi o naših razmerah. Francoski list »Information« piše, da je jugoslovanski proletariati v ljutei boju z buržoaznimi silami, ki jih podpirata policija in državna justica. Znižanje mezd se ne more opravičiti z znižanjem cen življenskih potrebščin, ki so vedno dražje. Tudi se ne more opravičiti z inozemsko konkurenco, ker se je izvoz v primeri s prejšnjimi leti znatno zvišal. List priobčuje tudi nastopne statistične podatke: Leta 1919. je bil izvoz za 20% večji nego uvoz, danes pa je večji že za 45%. Leta 1920. je znašal izvoz 700 milijonov, leta 1921. pa okoli 2 milijardi. Vkljub temu so ogrožene mezde v Jugoslaviji iz znanega vzroka: jugoslovanska industrija vsled tehnične pomanjkljivosti ne dosega industrije v za-

padnih državah. Jugoslovanski kapitalizem se izgovarja na inozemsko konkurenco ter pravi delavcem: treba je, da se zadovoljite z nizkimi mezdami, drugače pridejo tujci, ki bodo producirali s stroji ono, kar produciramo sedaj z rokami.

List »Information« ima popolnoma prav. Pri nas sicer trdijo, da temu ni tako, da o znižanju mezd ni govora, vendar pa opazujemo in skušamo, kako pritiska kapitalizem na delavstvo — in čaka samo ugodne prilike, da ga bo pritisnil k tlom in ga še brutalneje izkoriščal.

Za gladojočo Rusijo je zbrala »Gorska čitaona« na Milanovem Vrhu na svoji veselici dne 25. februarja t. l. 1400 K. Obupni plač umirajočih ruskih sirot pretresa celi svet, zato zavedni proletarec zgani se in žrtvuj po svoji moči za nesrečneže.

Produkcija premoga v Sloveniji. Premogovna produkcija Slovenije znaša 40% celokupne premogovne produkcije Jugoslavije. Leta 1921. je bilo v Sloveniji 22 premogovnikov, od katerih je bilo 10 večjih a 12 manjših bolj lokalnega značaja. Leta 1913. se je produciralo v Sloveniji premoga za 1.587.137 ton, l. 1919. za 1.169.639 ton, l. 1920. za 1.216.376 ton, a l. 1921. za 1.284.018 ton. Povišanje produkcije znaša nasproti predvojni dobi 6%, nasproti l. 1919. 9%. — Produkcija posameznih premogovnikov je bila razdeljena sledeče: Trbovlje 529.200 ton (41%), Zagorje 202.543 ton (16,5%), Hrastnik 191.730 ton (15%), Kočevje 71.000 ton (5,5%), Velenje 141.744 ton (11%), Zabukovci 24.135 ton (2%), Št. Janž 66.510 (5%), Mirna 14.428 ton (1,1%), Prevalje 16.557 ton (1,2%), vsi ostali 30.336 ton (2%). — Premogovniki Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in Kočevje so last Trboveljske premogokopne družbe in producirajo pet šestink ali 78% vsega premoga na Slovenskem.

Celje. — Kako si tolnači pruski velekapitalist Westen Socialno zakonodajo (jugoslovanski obrtni red). Evo vam slučaj krivice: Dne 15. marca t. l. je odpustil Westen 4 delavce (zaupnike) brez vsakega vzroka iz službe. (Glej »Napreč« z dne 19. marca in »Jugoslavijo« z dne 19. marca t. l.) »Ljudski Glas« z dne 23. marca 1922. Strokovno tajništvo v Celju je vložilo na inspekcijo dela ovadbo. — Inspekcija dela je poklicala g. Westna na odgovornost, nakar je g. Westen izjavil, da je odpustil nekatere delavce radi prestopka

obrnega reda § 82. točka f) (kaj pravi ta paragraf opom. uredn.: ako neopravičeno zapusti delo, ali zanemarija svoje dolžnosti, ali če zapeljuje druge delavce, ali domačine k nepokornosti ali k uporabi zoper delodajalca, ali če jih skuša zapeljati k nerednemu ali nenravnemu življenju, ali nenravnim ali prepovedanim dejanjem). To je kapitalistični obrtni red iz leta 1885. »Erbgut« stare Avstrije, na katerega se kapitalisti v Jugoslaviji naslanjajo. — Odpuščeni sodrugi se niso pregrešili ne zoper eno in ne zoper druge točke, ampak izvrševali so svoje dolžnosti kot zaupniki. To pa po mnenju g. Westna ni prav. Zakaj bi se delavci borili za svoje pravice. G. Westen je hotel po dr. Žerjavovemu sistemu izvesti 9urnik z glasovanjem delavstva, a se mu ni posrečilo. — Inspekcija dela pravi, da obstoja še 9urnik in da ni nihče upravičen glasovati za kaj drugega, kakor za to kar obstoja. Akoravno bi vsi delavci glasovali za 9 ur, se tudi takrat ne sme delati 9 ur, ker bi bilo protizakonito. (G. Westen to tudi dobro ve, ampak on si misli dobro bi bilo podpirati kapitalistične poslance in vlado, da bi se zakonodaja spremenila. Gospodje v parlamentu bi jo zabrusili socialistom v obraz, saj delavci nočejo 9urnika v Jugoslaviji.) Kapitalisti se izvršno razumejo na taktiko v svoj prid. (A napravili so račun brez krčmarja opomb. poročevalca.) Ker je 9urnik uzakonjen, bi moral biti g. Westen kaznovan radi nasilstva po § 98. b. k. z. ali pa vsaj po § 82. točka f) obrtnega reda, ker je g. Westen brezdvomno grešil po navedenih paragrafi. Prvič je izvajal nasilstvo in drugič, ker je svoje mojstre in njihove žene dne 18. marca napojil v svojem vinogradu tako, da so bili vsi pijani. Vsi skupaj so pa zagrešili s tem, ko so ob pol 2. v noči kalili nočni mir z Horuck in Auf-klici. (Priče na razpolago opomba poročevalca.) — Bomo videli če se bode oblast zganila!

Zahvale.

Vsem sodrugom lesne tovarne F. Žagar na Milanovem vrhu, ki so mi pomagali v bolezni mojega moža Ljudovika in zbrali znesek 302 K. izrekam najtoplejšo zahvalo. Posebna hvala tudi g. ravnatelju za pomoč v bolezni. kakor tudi za krasen venec. — Johana Volč.

Podpisani se najsrčneje zahvaljujem za vsoto 442 K. ki so mi jo darovali v

času moje brezposelnosti: sodrugl peki 160 K. sodr. mlinarji 142 K. gospa Roza Barl 100 K in gospa Ria Zimperz 40 K. skupaj 442 K. — Martin Strouhal.

Zahvala. Jakob Vrečar, se najiskrenejše zahvaljujem delavstvu, tov. »Petovia« za pomoč, v vsoti 6908 K 64 vin., ki mi jo je darovalo kot prvo pomoč, ko sem pogorel. — Omenjeno vsoto sem sprejel po sodrugu Iv. Poljancu. — Ivan Poljanec, oddajatelj.

Zahvala. Jožef Žitnik iz Gerečje vasi se zahvaljujem najtopleje, delavstvu, tov. »Petovia«, za znesek 383 K, kot darilo in pomoč, kot pogorelcu. Omenjeno vsoto sem prejel od sodruga predsednika usnjarske podružnice Ptuj, sodruga Matveža Schmidta. — Oddajatelj: Matevž Schmidt.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrirano združbo z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se odkompletujejo po bančni obrestni taci.

Edini. res delavski denarni zavod.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA Franciščanska ulica šte. 6.

registrirano združbo z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzojavni naslov »Kodes Ljubljana«.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2 %, večje vloge proti polletni odpovedi po 5 %. Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa

podružnice: 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Crna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Pristopnina K 10.—.

Član društva postane lahko vsak!

Delež K 200.—.

Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.